

Waitematā – Te Toka Tumai Auckland AAA/AF SCREENING RESEARCH PROJECT

(Abdominal Aortic Aneurysm/Atrial Fibrillation)

FEKUMI 'EIOTA 'ENULISIMI MA'AE TANGATA PASIFIKI FAKAHINOHINO MA'AE TANGATA 'OKU KAU MAI. SIVI 'EIOTA 'ENULISIMI

Ko e Sivi 'Eiota 'Enulisimi ko e scan ta'etotongi 'oku fakaafe'i koe ki ai, fakataha mo e ngaahi sivi kehe 'oe polokalama fekumi ki he lelei 'o e Sivi 'Eiota 'Enulisimi he tangata Pasifiki.

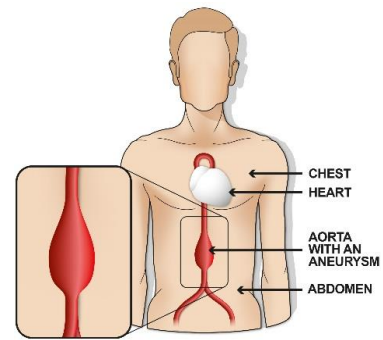
Kuo fakaafe'i ai koe tangata Pasifiki ta'u 60-74.

Ko e 'eiota 'a e kalava lahi taha 'i he sino, 'oku kamata mei he mafu ki he kete. Ko hono lahi 'oku tatau mo e falahi hoto tuhu. 'I he kakai matu'otu'a ange, tautautefito ki he kau ifi tapaka', 'oku malava ke pupula e konga holisi 'o e 'eiota hange ha fo'i pula. 'Oku ui e pupula ko eni ko e 'Eiota 'Enulisimi. Vakai ki he fakatataa`.

Ko e ha hono mahu'inga e Sivi 'Eiota 'Enulisimi?

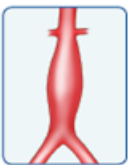

Ko kinautolu 'oku nau ma'u e 'Eiota 'Enulisimi, 'oku 'ikai ke nau ongo'i puke, pea faingata'a ke 'ilo'i eni 'e ho'o toketaa. Kuo toki 'ilo ni 'i Nu'usila ni, 'oku lahi e hoko 'a e 'Eiota 'Enulisimi 'i he kakai tangata mo fefine Maui. Ko e taumu'a eni 'oku fakahoko ai e fekumi ni ke 'ilo pe 'oku hoko tatau eni 'i he kakai Pasifiki.

Ko e sivi 'Eiota 'Enulisimi koe sikeni ta tu'o taha pe 'o e kete 'o hange ko e sikeni 'a e fefine feitama. Ko e sikeni ke fua e lahi 'o e 'eiota. 'Oku 'ikai mamahi eni, pe fakatu'utamaki kia koe, ka 'oku falala'anga e founga sikeni ko eni 'i ha miniti nai 'e 10. 'E fakahoko atu ai pe ola ho sivi hili pe 'a e sikeni. Te mau fakahoko ki ho'o toketaa 'a e ola tatau.

(Image courtesy of NHS UK)

Ko e ha e ola 'e ma'u mei he sikeni ?

	<p>'Eiota Mo'ui Lelei</p> <p>Ko e ola fakafiemaleie eni. Ko e ola eni 'e lahi taha hono ma'u 'e he kau tangata Pasifiki.</p>
	<p>'Enulisimi si'isi'i</p> <p>Ka pupula si'isi'i pe 'eiota pea fiema'u pe ke muimui'i eni 'e he Va'a Faito'o Kalava, Falemahaki 'Aokalani ke sio kia nautolu he mahina 'e 3* ka hoko.</p>
	<p>'Enulisimi lahi</p> <p>Ka pupula lahi e 'eiota pea 'e fiema'u ke sio fakavavevave ki he Va'a Faito'o Kalava, Falemahaki 'Aokalani* telia na'a fiema'u ke tafa.</p>

Fakafuofua ko e toko 20-40 mei he toko 1,000 kotoa pe 'oku 'Eiota 'Enulisimi, 'oku nau sio ki he Va'a Faito'o Kalava 'o e Falemahaki 'Aokalani ke muimui'i e 'Enulisimi si'isi'i pe alea'i e faito'o tafa` kapau 'oku 'Enulisimi lahi.

*Ko e ngaue fakafaito'o kotoa pe mei he Fekumi ni 'oku ta'etotongi

*Kuopau pe ke ke 'ataa mo ngofua ki he ngaahi ngaue fakafaito'o kotoa pe 'i Nu'u Sila ni

Waitematā – Te Toka Tumai Auckland AAA/AF SCREENING RESEARCH PROJECT

(Abdominal Aortic Aneurysm/Atrial Fibrillation)

FAKAHINOHINO MA'AE TANGATA 'OKU KAU MAI

SIVI MAFU 'OKU TAA FAKATOHALA

Ko e ha e 'uhinga 'o e mafu 'oku taa fakatohala?

Ko e mafu 'oku 'ikai taimi tonu 'ene taa', 'oku lahi 'ene fa'a hoko, pea mo'ua ai 'a e toko 80,000 pe lahi ange kakai Nu'u Sila. Taimi ni'ihī 'oku lava ke te ongo'i faikehe pe ninimo he taa fakatohala hoto mafu. Ka koe kakai tokolahi oku 'ikai ke nau 'ilo 'oku fehaalaaki 'a e taa honau mafu. 'Oku kalasi kehekehe 'a e taa fakatohala 'o e mafu.

Ko e ha hono mahu'inga e sivi mafu 'oku taa fakatohala?

Ko e mafu 'oku taa fakatohala, 'oku fakatupu paa kalava. 'Oku malava ke folo fo'i'aku ke fakatonutonu e taa 'a e mafu' ke fakahaofi mei he paa kalava. Ko e 'uhinga enī 'o e fekumi ni, ke 'ilo e lahi 'o e tangata Pasifiki 'oku taa fakatohala honau mafu' kae 'ikai ke 'ilo ki ai.

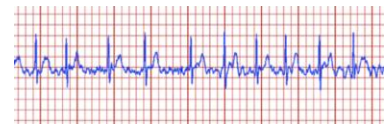
'Oku fefe 'a e sivi mafu ki he taa fakatohala 'o e mafu?

Ko e ki'i sivi miniti taha pe, ho louhi'i nima! Ko e ki'i me'afua vave enī mo falala'anga, 'oku tau pe ki he telefoni to'oto'o. Ko e faka'au ke motu'a ange ko e lahi ange ia hoko 'a e taa fakatohala 'o e mafu'. Ko e me'a lelei kapau 'oku taimi tonu pe taa ho mafu he 'aho ni, ka 'e toe vakai'i pe enī 'e ho'o toketaa 'i he kaha'u.

Normal Heart Rhythm:

Atrial Fibrillation:

'Oku 'i ai mo ha ngaahi sivi kehe?

Te mau toe sivi ki he toto ma'olunga, fua ho mamafa mo ho ma'olunga. 'Oku fekau'aki 'a e ifi tapaka mo e fekumi ni pea mahu'inga ke 'ilo pe 'oku ke ifi tapaka pe 'ikai. Te mau tokoni atu ke ke tuku ifi kapau 'oku ke fiema'u.

Fakamatala Fekau'aki mo e Fekumi 'Eiota 'Enulisimi ma'ae Pasifiki

Ko e sivi fekumi ko enī ko ho'o fili tau'atina pe te ke kau mai pe ikai. 'E 'ikai fiema'u ke ke 'omi ha 'uhinga ho'o fili pea 'e 'ikai uesia ai ho'o totonu fakafaito'o he fonua ni. 'Oku malava ke ke fili ke kau ki he Sivi 'Enulisimi 'ata'ataa pe.

Ko e ha e me'a 'e hoko ki hoku lekooti mo e ola 'o e sivi fekumi ni?

Ko e ngaahi ola ho sivi'e 'ave ki ho'o toketaa'. Ko e ngaahi lekooti mo e ola kotoa pe mei he fekumi ni 'e ngaue'aki ki he feako'aki ka 'e 'ikai fakahingoa koe.

Ko e ha e ngaahi lekooti te mau tauhi?

Ko ho'o fakamo'oni felotoi ke kau mai ki he fekumi ni 'e loka he kopate malu pea toki faka'auha hili e ta'u 'e 10. 'E 'ikai 'ilo 'e ha taha ki ho hinga pe lekooti fakafaito'o tukukehe pe 'a e timi fekumi mo ho'o kiliniki.

Ko hai 'oku ne fakalele 'a e fekumi ni?

'Oku fengau'e'aki e Poate Mo'ui Vahenga Waitemata mo Aokalani mo ho'o Toketaa ke fakahoko e fekumi ni. Kuo tali 'e he komiti 'efika 'a e Northern B Health and Disability Ethics Committee (Ref 19/NTB2/27) ke fakahoko 'a e fekumi ni.

'Oku toe 'i ai ha feitu'u teu ma'u fale'i mei ai?

Timi Fekumi

Erin Chambers, Project Manager, Pacific AAA/AF Project
Waitematā and Auckland DHB

Erin.chambers@waitematadhb.govt.nz

Phone: 021 890 482

Taki 'o e Timi Fekumi:

Dr Karen Bartholomew, Principal Investigator
Planning, Funding and Outcomes, Waitematā DHB

Karen.Bartholomew@waitematadhb.govt.nz

Phone: 021 211 5629

Kapau 'oku ke fie talanoa ki ha taha kehe 'oku 'ikai kau he Fekumi ni (pea 'ikai ko ho'o toketaa'), te ke lava 'o fetu'utaki mai ki he email mo e telefoni: independent health and disability advocate. Phone 0800 555 050. Email: advocacy@advocacy.org.nz

*Ko e ngaue fakafaito'o kotoa pe mei he Fekumi ni 'oku ta'etotongi

*Kuopau pe ke ke 'ataa mo ngofua ki he ngaahi ngaue fakafaito'o kotoa pe 'i Nu'u Sila ni